

WILHELM THÜSING (1921–1998)

Zmarł Wilhelm Thüsing, jeden z najwybitniejszych egzegetów biblijnych w Niemczech. Urodzony 18 maja 1921 r. W Münster, 31 maja 1950 r. został wyświęcony na kapłana. Po stażu duszpasterskim w Gelsenkirchen, Münster i Nordwalde, został skierowany na studia w Rzymie. Po uzyskaniu doktoratu był asystentem w Wydziale Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Münster. W latach 1964–68 wykładał w Regensburgu i Trewirze, a od roku 1968 do emerytury w 1983 r. znów w Münster, gdzie był kierownikiem seminarium egzegezy NT.

JCh

R E C E N Z J E i P R Z E G L Ą D Y

MARIA KANTOR, *Struktury dośrodkowe i odśrodkowe w poezji biblijnej* (Ps 120–134), Kraków 1998, ss. 131 (duży format).

Rozprawa doktorska p. Marii Kantor należy do wąskiej grupy prac z dziedziny hermeneutyki biblijnej. W polskiej bibliistyce praca ta stanowi swoiste curiosum i to w jak najlepszym znaczeniu, jako że niezwykle rzadko spotkać można komplementarne opracowanie jednego zjawiska hermeneutycznego, nawet jeśli tylko pozostaje ono w ramach jednej grupy psalmów. Przedmiotem rozprawy jest ukazanie struktur dośrodkowych i odśrodkowych w grupie psalmów pielgrzymich, określanych jako *šĕr hamma'alôt ma'alôt*. Już sam wybór tej grupy psalmów jest wielce znaczący, jako że metaforyczne znaczenie terminu podane przez Geseniusa – brzmiące: *myśli, które przechodzą przez umysł* – wskazuje z jednej strony na głębię zwerbalizowanej treści umysłu, z drugiej zaś na problem tkwiący we właściwej interpretacji i zrozumieniu tekstu poetyckiego, który z natury rzeczy jest niezwykle subiektywny. Analiza literacka struktury tekstu psalmu staje się zatem czynnikiem niezwykle istotnym w późniejszej egzegezie. Odkrycie struktur dośrodkowych ma pozwolić zrozumieć wewnętrzną spójność – nie tylko literacką, ale i doktrynalną – psalmu. Struktury od-

środkowe włączają zaś analizowany psalm w cały kontekst przekazu Objawienia w Biblii. Zastosowanie takiej metody hermeneutycznej umożliwia – przy zachowaniu reżimu właściwego dla tekstów biblijnych – pełniejsze wydobycie z tekstu poetyckiej głębi metafor, wieloznaczności, subiektywizmów i psychologicznej głębi autora, wspieranego światłem Ducha Świętego. Autorka jednak nie rości sobie pretensji do przypisywania tej metodzie zasadniczego znaczenia w analizie psalmów. Wydaje się, że realnie ocenia jej możliwości, pisząc: „*Analiza struktur poetyckich będzie prowadzić do pełniejszego odczytania znaczenia tekstu biblijnego i oceny artystycznych osiągnięć autora biblijnego*” (s. 21). Chociaż więc hermeneutyka służyć ma innym dyscyplinom biblijnym, jednakże w tym przypadku sama warstwa artystyczna wydaje się mieć również duże znaczenie dla Autorki.

Opracowanie składa się z czterech rozdziałów. W I rozdziale naświetla Autorka od strony teoretycznej obszernie zagadnienie struktur dośrodkowych i odśrodkowych w poezji, wskazując na charakterystyczne zjawiska, czyniące z poezji twór autonomiczny w stosunku do różnych korelatów zewnętrznych. System języka, który urzeczywistnia się w konkretnych aktach komunikacji, posiada swoje funkcje (poznawczą, emotywną, konatywną, fatyczną, metafizyczną i poetycką) i charakteryzuje się w przypadku poezji dominacją funkcji poetyckiej oraz niepowtarzalnością, nieprzewidywalnością, wieloznacznością i nieprzekładalnością wypowiedzi. Zestawienie typowych cech struktur dośrodkowych i odśrodkowych ułatwia zrozumienie istoty tego zjawiska.

II rozdział omawia typologię struktur dośrodkowych i odśrodkowych w poezji biblijnej. Poprzez analizę wielu poetyckich wyrażen hebrajskich wziętych z różnych psalmów, w świetle klasycznych kluczy hermeneutycznych, przygotowuje Autorka bazę dla analiz rozdziału III i IV, czyli dla właściwych badań struktur dośrodkowych i odśrodkowych w psalmach 120–134.

Warto podkreślić łatwo zauważalne bardzo dobre przygotowanie lingwistyczne Autorki. Wysoki poziom pracy możliwy był właśnie dzięki dobrej znajomości języka hebrajskiego. Obszerne wykorzystanie literatury również podnosi wartość pracy. Niemniej jednak, niedosyt budzi – w stosunku do wyliczonych na str. 38 cech typologicznych struktur dośrodkowych i odśrodkowych – wykorzystanie osiągnięć rozdziału I i II w ukazaniu charakterystyki tych struktur w psalmach 120–134. Pewne lapsusy językowe (np. pisownia „*hapaks*” – przyjął się w literaturze zapis „*hapax*”) i stylistyczne nie stanowią istotnego problemu. Książkę czyta się z zainteresowaniem i z pewnością wniesie ona wiele do warsztatu biblijnego tych, którzy zechcą ją przeczytać. Jej lektura wymaga jednak niewątpliwie dobrego przygotowania biblijnego. Oryginalna pisownia tekstów biblijnych w języku hebrajskim z jednej strony daje pewność naukowej rzetelności, z drugiej zaś ogranicza dostęp do książki do kręgu znawców tego języka. Lektura może być pożyteczna także dla wielu badaczy literatury, nie tylko biblijnej. Słowa uznania dla promotora, ks. dr hab. J. Chmiela za prowadzenie tej dość unikalnej w polskiej bibliistyce pracy.